

студентів-іноземців – читання, аудіювання, письма, говоріння, що забезпечує формування комунікативної компетентності як основної дидактичної мети. Умови дистанційного навчання, з одного боку, ускладнюють досягнення цієї мети через конструктивні особливості технічних засобів онлайн-комунікації та труднощі комунікації, а з іншого, надають додаткові можливості, зокрема, завдяки спрощеному доступу до аудіо- й відеоматеріалів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Українська мова як іноземна : примірний програма навчальної дисципліни підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти / С. М. Луцак, Г. Я. Іванишин, О. І. Криницька та ін. ; за ред. С. М. Луцак. Івано-Франківськ : ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет», 2017. 154 с.
2. Станкевич Н. Види мовленнєвої діяльності в аспекті лінгводидактики. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2007. Вип. 2. С. 40–47.
3. Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества. Москва : Искусство, 1986. 423 с.

Леся Лебедик

доктор пед. наук, доцент,
доцент кафедри спеціальної освіти і соціальної роботи,
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
(м. Полтава, Україна)

КЛАСИФІКАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Загальноприйнятої класифікації соціально-педагогічних технологій поки-що не існує, хоча її необхідність зумовлюється потребою: а) за певними критеріями упорядкувати означені технології, що уможливить ситуацію їх кращого вибору і практичного використання; б) створення банку означених технологій, у якому б урахувалися їхні специфічні особливості, придатність для тієї чи іншої категорії соціально-педагогічних об'єктів, умови їхнього найкращого застосування.

Підставами для класифікації соціально-педагогічних технологій можуть бути: її вид, тип; рівні, сфери застосування; призначення, суб'єкт і об'єкт застосування; місце застосування; способи і методи, які використовуються у технології; спосіб реалізації; диференціація об'єктів.

На основі аналізу літературних джерел [1–3] виокремимо такі соціально-педагогічні технології:

1. Глобальні (пов'язані з вирішенням проблем усього людства, наприклад, екологічних проблем чи проблем збереження миру), які сприяють розв'язанню світових тенденцій розвитку, з'ясуванню взаємозв'язків суспільства і природи; запровадження їх прямо чи опосередковано стосується життя людей, їхньої соціальної захищеності та діяльності.

2. Інноваційні (спрямовані на впровадження інновацій та нововведень у суспільстві, наприклад, професійне навчання безробітних), покликані реалізувати ініціативи, що викликають якісні зміни в різних сферах соціального життя і сприяють раціональному використанню природних, матеріальних, людських та інших ресурсів у соціумі.

3. Регіональні – спрямовані на вивчення, планування змін, реалізацію закономірностей соціально-педагогічних аспектів устрою певної території.

4. Універсальні, різновидом яких є технологія глобального моделювання.

5. Інтелектуальні – спрямовані на розвиток і стимулювання інтелектуальної і креативної діяльності окремих людей і соціуму в цілому.

6. Історичні – передбачають вивчення й осмислення політичного, економічного, духовного і соціального історичного досвіду (на цій основі можуть створюватися, наприклад, сучасні дитячі будинки сімейного типу за зразком українських селянських сімей XVII – XIX століть);

7. Демографічні – спрямовані на вивчення й аналіз механізмів відтворення населення і вироблення способів позитивної динаміки щодо його чисельності, соціального складу, територіального розміщення тощо.

8. Технології згоди – полягають у застосуванні шляхів, методів, прийомів досягнення згоди і взаємодії більшості населення у вирішенні найбільш актуальних питань життя громад.

9. Технології вирішення конфліктів.

10. Адміністративно-управлінські – полягають у застосуванні методів і прийомів безпосереднього оперативного впливу на об'єкт управління.

11. Психологічні – полягають у застосуванні методів, прийомів, способів впливу на психологічні явища, процеси і відносини, на установки особистості, її погляди, характер, реакції, волю, міжособистісну взаємодію.

12. Психофізіологічні – спрямовані на зміну параметрів процесів, які відбуваються у психофізіології людини; використовуються, зокрема, у наданні медично-соціальних послуг [2, с. 65], наприклад, вакцинації під час пандемії.

Зважаючи на універсальний інтегрований характер соціально-педагогічної діяльності, виділяються соціально-психологічні, соціально-медичні, власне соціальні технології та ін.

Соціально-педагогічні технології класифікуються за рівнями складності:

а) прості, доступні навіть не фахівцям; б) складні, застосовувати їх може кваліфікований фахівець; в) складні, застосовування яких вимагає кваліфікації фахівців різних галузей.

Класифікувати соціально-педагогічні технології можна на такі, що прийнятні для роботи з людьми, які проживають на території певної країни, і ті, що розраховані на окремих людей, групи людей, які опинились, через ті чи інші причини, за її межами (наприклад, українці в країнах близького та далекого зарубіжжя).

Соціально-педагогічні технології умовно поділяються на три групи: а) діагностики – вивчення соціальних процесів і можливого прогнозування їхнього розвитку; б) конструювання, моделювання і проектування розвитку тих чи інших соціальних об'єктів; в) реалізації соціальних проєктів, програм та впровадження соціальних інновацій.

Виділяються типи соціально-педагогічних технологій, які повертають індивідам здатність повноцінного соціального функціонування – технології соціальної реабілітації і адаптації. Ці технології використовуються в роботі з певними категоріями клієнтів – військовослужбовцями, сім'ями, дезадаптованими дітьми та ін.).

Наголосимо на принципах розробки та впровадження соціально-педагогічних технологій соціальним педагогом: індивідуально-особистісний підхід до клієнта; конфіденційність; опора на позитивні сторони особистості; командна робота різних фахівців у ході вирішення проблеми [3, с. 155].

Соціально-педагогічні технології містять, насамперед, навчання необхідним новим професіям, способам забезпечення життя своєї сім'ї і власного існування за допомогою засобів, що відповідають умовам, які змінилися. Ними є бізнес-інкубатори, школи виборців, лідерів тощо.

Соціально-педагогічні технології мають також сприяти сім'ям у подоланні труднощів їхніх дітей у закладах освіти. Здійснюється це за допомогою діагностики особистості й аналізу навчальних труднощів, а також організації, на основі застосування інноваційних авторських навчальних методик, груп і класів вирівнювання, що уможливорює подолання ускладнень.

Важливим складниками означеної соціально-педагогічної роботи є супервізорство, професіональне наставництво досвідчених фахівців соціальної роботи і соціальної педагогіки над колегами, які розпочинають працювати.

Соціально-педагогічні технології взаємодії із сім'єю важкої дитини сприяють виявленню її проблем, надання допомоги дитині та її батькам. Якщо соціально-виховна робота з ними не дає результатів або неможлива, необхідно порушувати питання про вилучення дитини (дітей) із сім'ї і про подальший устрій її долі [1, с. 42]. Серед соціально-педагогічних технологій, орієнтованих на певну категорію об'єктів, виділяються: а) соціально-орієнтовані; б) вікові; в) групові; г) індивідуально-орієнтовані.

За місцем реалізації соціально-педагогічні технології передбачають наявність певних умов для вирішення конкретних завдань. Тому вони можуть застосовуватися лише у лабораторіях, спеціальних центрах тощо. Такі соціально-педагогічні технології орієнтовані на використання можливостей спеціалізованих центрів, медичних установ, освітніх організацій та ін.

Отже, є багато ознак, за якими класифікують технології соціально-педагогічної діяльності. Означені технології є дуже різноманітними, оскільки різноманітним є навколишній світ, життя і взаємини людей та з їхнім оточенням. Соціально-педагогічні технології є системою знань про оптимальні способи перетворення і регулювання процесів у життєдіяльності людей і соціальних відносин; способи втілення діяльності; методи управління соціальними процесами, які забезпечують систему їх відтворення в певних параметрах, таких як обсяг, якість, цілісність діяльності, властивості, тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Капська А. Й., Пеша І. В., Міхеєва О. Ю., Соляник М. Г. Технології соціально-педагогічної роботи з сім'ями. Київ : ВД «Слово», 2015. 328 с.
2. Лютий В. П. Технологія соціальної роботи : конспект лекцій. Київ : Академія праці та соціальних відносин ФПУ, 2003. 75 с.
3. Соціальна педагогіка: теорія і технології : підручник / за ред. І. Д. Звереві. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. С. 147–160.